

A TANÁCS (KKBP) 2019/2108 HATÁROZATA**(2019. december 9.)****a tömegpusztító fegyverek és hordozóeszközök elterjedésének megakadályozásáról szóló 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozat végrehajtásával összhangban a biológiai biztonság és védelem Latin-Amerikában való megerősítésének támogatásáról**

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unióról szóló szerződésre és különösen annak 28. cikke (1) bekezdésére és 31. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének javaslatára,

mivel:

- (1) Az Európai Tanács 2003. december 12-én elfogadta a tömegpusztító fegyverek elterjedése elleni EU-stratégiát, amelynek III. fejezete tartalmazza az e fegyverek elterjedése elleni küzdelemre irányuló intézkedések listáját. Ezeket az intézkedéseket mind az Unióban, mind a harmadik országokban meg kell hozni.
- (2) Az Unió aktívan végrehajtja ezt a stratégiát, és érvényre juttatja a stratégia III. fejezetében felsorolt intézkedéseket, elsősorban a multilaterális intézmények által végrehajtott konkrét projektek támogatására szolgáló pénzügyi források biztosításával, a tömegpusztító fegyverek elterjedése elleni intézkedések széles köréhez szükséges technikai segítségnyújtásnak és szakértelemnek az államok részére történő biztosításával, valamint az Egyesült Nemzetek Szervezete Biztonsági Tanácsa (ENSZ BT) szerepének megerősítésével.
- (3) Az ENSZ BT 2004. április 28-án elfogadta az 1540 (2004) sz. határozatot (a továbbiakban: az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozat), az első olyan nemzetközi jogi eszközt, amely átfogó és egységes módon foglalkozik a tömegpusztító fegyverek és hordozóeszközök, valamint a tömegpusztító fegyverekhez kapcsolódó anyagok kérdésével. Az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozat valamennyi állam számára jogilag kötelező erejű kötelezettségeket állapított meg, amelyek célja az volt, hogy megakadályozzák a nem állami szereplőket abban, illetve visszatartsák őket attól, hogy ilyen fegyverekhez és a fegyverekhez kapcsolódó anyagokhoz jussanak. Az ENSZ BT arról is határozott, hogy az államoknak olyan nemzeti ellenőrzések létrehozását célzó, hatékony intézkedéseket kell hozniuk és végrehajtaniuk, amelyekkel megelőzhető a nukleáris, vegyi és biológiai fegyverek és hordozóeszközök elterjedése, többek között a kapcsolódó anyagokra vonatkozó megfelelő ellenőrzések kialakítása révén.
- (4) A Tanács 2017. május 11-én elfogadta az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozat végrehajtásának támogatásáról szóló (KKBP) 2017/809 határozatot⁽¹⁾. A (KKBP) 2017/809 határozat alapján végzett tevékenységek technikai végrehajtása az ENSZ Leszerelési Ügyek Hivatalának (UNODA) feladata, amit az UNODA az érintett regionális nemzetközi szervezetekkel – különösen az Amerikai Államok Szervezetével (a továbbiakban: OAS) – együttműködésben hajt végre.
- (5) Az ENSZ főtitkára „Közös jövőnk biztosítása” című, 2018. május 24-én előterjesztett leszerelési programjában hangsúlyozta, hogy „a biológiai fegyverek mindennemű használatának megakadályozása érdekében folytatnunk kell intézményeink megerősítését, többek között a biológiai- és toxinfegyver-tilalmi egyezmény végrehajtásának megerősítése révén, és biztosítanunk kell, hogy megfelelő választ tudjunk adni abban az esetben is, ha a megelőzés kudarcot vall”, továbbá hogy „hozzá kell járulni egy olyan keret kialakításához, amely biztosítja, hogy biológiai fegyverek bevetése esetén összehangolt nemzetközi válaszleépéseket tudjunk tenni”.
- (6) A Tanács 2019. január 21-én elfogadta a biológiai- és toxinfegyver-tilalmi egyezménynek (a továbbiakban: BTWC) a tömegpusztító fegyverek elterjedése elleni EU-stratégia keretében történő támogatásáról szóló (KKBP) 2019/97 határozatot⁽²⁾.
- (7) Az OAS két projektjavaslatot dolgozott ki azzal a céllal, hogy Latin-Amerikában megerősítsék az általános biológiai biztonságot és védelmet.

⁽¹⁾ A Tanács (KKBP) 2017/809 határozata (2017. május 11.) a tömegpusztító fegyverek és hordozóeszközök elterjedésének megakadályozásáról szóló 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozat végrehajtásának támogatásáról (HL L 121., 2017.5.12., 39. o.).

⁽²⁾ A Tanács (KKBP) 2019/97 határozata (2019. január 21.) a biológiai- és toxinfegyver-tilalmi egyezménynek a tömegpusztító fegyverek elterjedése elleni EU-stratégia keretében történő támogatásáról (HL L 19., 2016.1.22., 11. o.).

- (8) Az e határozat alapján végrehajtandó projektek igazgatásával és irányításával az OAS Amerikaközi Terrorizmus Elleni Bizottságának (a továbbiakban: CICTE) titkárságát kell megbízni.
- (9) Az OAS/CICTE titkárságának biztosítania kell a hatékony együttműködést az olyan érdekelt nemzetközi szervezetekkel és testületekkel, mint a BTWC végrehajtást támogató egysége, az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozat alapján létrehozott ENSZ BT-bizottság, az Állategészségügyi Világszervezet, valamint a Partnerség a tömegpusztító fegyverek és anyagok elterjedése ellen. Az OAS/CICTE-nek a fentiek mellett biztosítania kell az e határozat alapján végrehajtott projektek tekintetében a kiegészítő jelleget és a sinergiákat az idevágó, befejezett és folyamatban lévő projektekkel és az egyes uniós tagállamok által támogatott latin-amerikai tevékenységekkel, valamint az egyéb, uniós támogatással működő programokkal, így többek között a stabilitás és a béke elősegítését szolgáló eszközzel, valamint az uniós vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris anyagokkal foglalkozó kiválósági központokkal,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

(1) A béke és a biztonság, valamint a hatékony multilateralizmus globális és regionális szintű előmozdítása céljából az Unió törekszik az alábbi célok elérésére:

- a biológiai biztonságra és a biológiai védelemre vonatkozó jogszabályi és szabályozási keret javítása a kedvezményezett országokban, olyan megfelelő és hatékony jogszabályok elfogadása és végrehajtása révén, amelyek a nem állami szereplők számára megtiltják biológiai fegyverek és azok hordozóeszközei – különösen terrorizmus céljából történő – előállítását, megszerzését, birtoklását, kifejlesztését, szállítását, átadását és bevetését,
- a biológiai biztonság és a biológiai védelem javítása a kedvezményezett országokban az érintett ágazatok szereplőinek tájékoztatása révén, többek között a biológiai fegyverek és hordozóeszközeik elterjedésének megakadályozását célzó hatékony nemzeti intézkedések végrehajtásával.

(2) Az (1) bekezdésben említett célkitűzések megvalósítása érdekében az Unió az alábbi projekteket hajtja végre:

- technikai és jogalkotási támogatás a biológiai biztonságra és biológiai védelemre vonatkozó szabályok megerősítése és a nemzetközi előírásokkal való harmonizációjuk biztosítása, valamint a regionális együttműködés előmozdítása és fokozása érdekében,
- a biológiai biztonsági és biológiai védelmi kérdésekkel kapcsolatos tájékoztatás, oktatás és képzés biztosítása.

2. cikk

(1) E határozat végrehajtásáért az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselője (a továbbiakban: a főképviselő) felel.

(2) Az 1. cikk (2) bekezdésében említett projekteket az OAS/CICTE titkársága hajtja végre. A Titkárság e feladatát a főképviselő felügyelete alatt látja el. A főképviselő e célból megkötöti a szükséges megállapodásokat az OAS/CICTE titkárságával.

(3) A projektek részletes leírását e határozat melléklete tartalmazza.

3. cikk

(1) Az 1. cikk (2) bekezdésében említett projektek végrehajtását szolgáló pénzügyi referenciaösszeg 2 738 708,98 EUR.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott összegből finanszírozott kiadásokat az Unió általános költségvetésére alkalmazandó eljárásoknak és szabályoknak megfelelően kell kezelni.

(3) A (1) bekezdésben említett kiadások megfelelő kezelését a Bizottság felügyeli. E célból finanszírozási megállapodást köt az OAS/CICTE titkárságával. E megállapodásban rendelkezni kell arról, hogy az OAS/CICTE titkárságának biztosítania kell az uniós hozzájárulás láthatóságát a hozzájárulás mértékének megfelelően.

(4) A Bizottság törekszik a (3) bekezdésben említett finanszírozási megállapodásnak az e határozat hatálybalépését követő mielőbbi megkötésére. A Bizottság tájékoztatja a Tanácsot az ezen eljárás során esetlegesen felmerülő nehézségekről, valamint a finanszírozási megállapodás megkötésének időpontjáról.

4. cikk

A főképviselő az OAS/CICTE titkársága által készített rendszeres jelentések alapján jelentést tesz a Tanácsnak e határozat végrehajtásáról. Ezek a jelentések képezik a Tanács által végzett értékelés alapját. A Bizottság tájékoztatást nyújt az 1. cikk (2) bekezdésében említett projektek pénzügyi vonatkozásairól.

5. cikk

(1) Ez a határozat az elfogadásának napján lép hatályba.

(2) Ez a határozat a 3. cikk (3) bekezdésében említett finanszírozási megállapodás megkötését követően 36 hónappal, vagy amennyiben az elfogadása időpontját követően hat hónap alatt nem kerül sor finanszírozási megállapodás megkötésére, az elfogadása időpontját követően hat hónappal hatályát veszti.

Kelt Brüsszelben, 2019. december 9-én.

a Tanács részéről

az elnök

J. BORRELL FONTELLES

MELLÉKLET

A TÖMEGPUSZTÍTÓ FEGYVEREK ÉS HORDOZÓESZKÖZEK ELTERJEDÉSÉNEK MEGAKADÁLYOZÁSÁRÓL SZÓLÓ 1540 (2004) SZ. ENSZ BT-HATÁROZAT VÉGREHAJTÁSÁVAL ÖSSZHANGBAN A BIOLÓGIAI BIZTONSÁG ÉS VÉDELEM LATIN-AMERIKÁBAN VALÓ MEGERŐSÍTÉSÉNEK TÁMOGATÁSÁRA IRÁNYULÓ PROJEKTEK

1. Bevezetés és célok

1.1. Bevezetés

A biológiai- és toxinfegyver-tilalmi egyezmény 1975-ben lépett hatályba, és azt Latin-Amerikában és a karibi térségben egy ország (Haiti) kivételével valamennyi ország ratifikálta. Több mint negyven év elteltével azonban ugyanezen országok közül sok nem rendelkezik a BWC teljes körű végrehajtásához szükséges nemzeti jogi és szabályozási kerettel. Az említett egyezmény többek között bizonyos biológiai biztonsági előírásokat határoz meg az olyan bakteriológiai és egyéb biológiai fenyegetések csökkentése érdekében, amelyek káros hatással lehetnek a földi életre.

Az e fenyegetésekkel szembeni küzdelem keretében tett erőfeszítések előmozdítása érdekében az ENSZ Biztonsági Tanácsa 2004-ben elfogadta az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozatot (a továbbiakban: 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozat). Ez a határozat előírja, hogy minden államnak hatékony intézkedéseket kell hoznia és végrehajtania olyan belföldi ellenőrzések kialakítása céljából, amelyek a nukleáris, vegyi és biológiai fegyverek, valamint hordozóeszközök elterjedésének megelőzésére irányulnak. Az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozat operatív 3a. bekezdése értelmében ezeknek az intézkedéseknek magukban kell foglalniuk a kapcsolódó anyagok megfelelő ellenőrzését, és ennek érdekében olyan megfelelő és hatékony intézkedéseket kell hozni és fenntartani, amelyek lehetővé teszik az ilyen termékek számontartását és biztonságának garantálását az előállítás, a használat, a tárolás, illetve a szállítás során.

Az 1540. sz. határozattal létrehozott bizottság ötvenente átfogóan áttekinti a tagállamok azon erőfeszítéseit, amelyeket az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozat szerinti kötelezettségeik végrehajtása céljából tettek. A 2016. évi átfogó áttekintés záródokumentuma néhány fontos következtetést foglal magában. Először is – a dokumentum szerint – noha az államok némi előrelépést tettek az érzékeny anyagok biztonságának garantálása és védelme terén, e területeken továbbra is hiányosságok tapasztalhatók. Másodszor, a bizottság megállapította, hogy a biológiai fegyverekhez kapcsolódó anyagok számontartása és biztonságának garantálása elmarad a nukleáris és vegyi fegyverekhez kapcsolódó anyagok védelmétől. Harmadszor, a bizottság megállapította, hogy 2011 óta nem történt előrelépés az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozatban szorgalmazott intézkedések tagállami végrehajtásában. Ennek eredményeként a bizottság arra a következtetésre jutott, hogy az államoknak sürgősen intézkedéseket kell hozniuk a biológiai fegyverekhez kapcsolódó anyagok számontartása és biztonságának garantálása érdekében.

Ha olyan esemény történne, amelynek során egy kórokozó biológiai anyag bekerül az OAS régiójába és ott esetleg elterjed – függetlenül attól, hogy ezt olyan szereplő idézi-e elő, amely kárt akar okozni egy adott lakosságnak, vagy az eseményre természetes úton kerülne sor –, az jelentős emberi, gazdasági és politikai kárt okozhat a régióban. E potenciális fenyegetés fényében az OAS igyekezett növelni a biológiai biztonsággal és biológiai védelemmel kapcsolatos tudatosságot és kapacitást az amerikai kontinensen. 2009 óta például az Amerikaközi Terrorizmus Elleni Bizottság (a továbbiakban: OAS/CICTE) a titkárságán (a továbbiakban: titkárság) keresztül több olyan nemzeti gyakorlatot tartott, amelyek biológiai események válságkezelésére irányultak, és amelyek célja az volt, hogy felhívják a figyelmet a biológiai biztonsági fenyegetésekre, valamint hogy egy asztalhoz ültessék a különböző ügynökségek és szervezetek tisztviselőit és képviselőit annak érdekében, hogy felmérjék, miként tudnak koordináltan reagálni a biológiai eseményekre. Ezen túlmenően az OAS néhány tagállama kifejezetten kérte a titkárság segítségét a nemzeti biológiai veszélyhelyzet-elhárítási tervek kidolgozásához vagy frissítéséhez.

Noha ezek, illetve azok az egyéb erőfeszítések, amelyek a biológiai eseményekre való felkészültség és reaklási képességek javítását célozzák, jelentős eredményeket hoztak, az OAS számos tagállama továbbra sem kellően elkötelezett a biológiai biztonság és a biológiai védelem mellett, és nem ruház abba be. Ezt tükrözi a biológiai események hatékony észleléséhez és az azokra való reagáláshoz szükséges infrastruktúra, kapacitás és jogi keretek hiánya. A H1N1-járvány 2009-es globális kitörésével összefüggő magas és aránytalan halálozási arány az amerikai kontinensen rávilágít a fent említett sebezhetőségekre, és rámutat arra, hogy nagyobb hangsúlyt kell helyezni a biológiai biztonságra és a biológiai védelemre. Például feltételezhetően több ember halt meg az amerikai kontinensen a 2009-es H1N1 sertésinfluenza miatt, mint a világ többi részén.

A régióbeli kormányok biológiai biztonság és biológiai védelem iránti elkötelezettségének hiánya több tényező kombinációjából ered, amibe beletartoznak a következők: a politikai döntéshozók hiányos ismeretei a nagyszabású biológiai események által jelentett fenyegetésről és az azokkal járó potenciális költségekről; a nemzeti szinten rendelkezésre álló szűkös forrásokért versengő biztonsági prioritások; valamint a biológiai eseményekre irányuló integrált nemzeti felkészültségi és reagálási képesség kialakításával járó belső kihívások. Ezek a kihívások rávilágítanak arra, hogy a biológiai eseményeket illetően összehangolt reagálásra van szükség az OAS-régióban. A reagálásban nemzeti és helyi szinten több szereplőnek kell részt vennie, beleértve a kormányzati minisztériumokat (egészségügy, mezőgazdaság, biztonság, igazságügy, védelem, hírszerzés, közlekedés, külügyek, nemzetközi kereskedelem, gazdaság, tudomány és technológia stb.), a bűnüldöző hatóságokat és más elsődleges beavatkozókat, a magánszektorbeli szervezeteket (különösen az ipart és a tudományos élet szereplőit), valamint a civil társadalmat.

1.2. Célok

A CICTE célja, hogy az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozattal összhangban e hároméves projekt révén javítsa a biológiai biztonságot és a biológiai védelmet a kedvezményezett országokban, különösen a biológiai fegyverek és hordozóeszközök elterjedésének megakadályozását célzó hatékony intézkedések kidolgozása és végrehajtása révén.

A technikai segítségnyújtás és a projekt általános célját támogató tagállamokkal való együttműködés a következő fő célkitűzéseken alapul:

- a kedvezményezett országokban a biológiai biztonsági és biológiai védelmi előírások megerősítése,
- a biológiai biztonságra és biológiai védelemre vonatkozó jogi és szabályozási keretek megerősítése és harmonizálása a meglévő nemzetközi előírásokkal,
- a közös munka és az együttműködés erősítése különösen az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozat szerinti szakértői értékelések révén.
- a biológiai biztonsággal és a biológiai védelemmel kapcsolatos továbbképzés elősegítése.

2. Végrehajtó ügynökség kiválasztása és koordináció az egyéb releváns finanszírozási kezdeményezésekkel

2.1. Végrehajtó ügynökség – az Amerikai Államok Szervezete (OAS)

Az OAS 2005 óta aktívan támogatja a tagállamok nonproliférációs erőfeszítéseit az amerikai kontinensen. 2010-ben a CICTE titkársága külön megbízást kapott az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozat végrehajtását elősegítő program kidolgozására. Következésképpen stratégiai partnerség jött létre az ENSZ Leszerelési Ügyek Hivatala (UNODA), az 1540. sz. határozattal létrehozott bizottság szakértői csoportja és az OAS/CICTE titkársága között abból a célból, hogy technikai segítségnyújtási és kapacitásépítési kísérleti projektet indítsanak az amerikai kontinensen annak érdekében, hogy elősegítsék a tagállamoknak az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozat hatálya alá tartozó különböző területek végrehajtására irányuló erőfeszítéseit.

Az OAS/CICTE egyik fő célja az volt, hogy együttműködjön azokkal az országokkal, amelyeknek a kormányai teljes mértékben elkötelezettek a vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris védelmi (a továbbiakban: CBRN) anyagok fizikai védelme és számontartása mellett ezen államok nonproliférációs erőfeszítéseinek részeként. Egy másik cél az volt, hogy segítséget nyújtson a kedvezményezett államoknak az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozat végrehajtásához azáltal, meghatározzák a konkrét szükségleteket és kihívásokat ahhoz, hogy testre lehessen szabni a jogalkotási segítségnyújtást és azokat a specializált kapacitásépítési tevékenységeket, amelyek célja, hogy megerősítsék a tagállamokban a CBRN-anyagok nem állami szereplők általi felhasználásának megelőzésére irányuló keretet.

Az OAS által biztosított regionális keret komparatív előnyt jelent a fenyegetések transznacionális jellege miatt, amelyek szükségszerűen azzal járnak, hogy a szomszédos országoknak együtt kell működniük egymással e kihívások leküzdéséhez. A CICTE e kérdésekkel kapcsolatos regionális megközelítése biztosítani fogja a következetességet annak érdekében, hogy az erőfeszítések ne fedjék át egymást, és egyúttal maximalizálni lehessen a hatékonyságot. E tekintetben az OAS az amerikai kontinens első számú regionális szervezeteként egyedülálló helyzetben van a féltéken ahhoz, hogy hatékony legyen a nemzeti kapcsolattartó pontok meglévő hálózatának, a régióban meglévő kiterjedt jelenlétének és azon képességének köszönhetően, hogy a helyszínen együtt tud működni a javasolt kedvezményezett országokkal.

Általánosabban, az OAS/CICTE szorosan együttműködött számos OAS-tagállam kormányával, és fontos eredményeket ért el a biológiai biztonság és a biológiai védelem területén. Az OAS/CICTE például különböző módokon segítette a tagállamokat, így például:

- az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozat szerinti nemzeti cselekvési tervek kidolgozása és a jogi és szabályozási keretek megerősítése révén,

- a nukleáris, radiológiai, vegyi és biológiai anyagok kereskedelmének és csempészésének megelőzésére és az ellenük folytatott küzdelemre irányuló kapacitásépítés révén,
- a hatékony gyakorlatok cseréjének előmozdítása a szakértői értékelési módszer alkalmazása révén, és
- a regionális és szubregionális együttműködés területeinek meghatározása érdekében a politikai szintű koordináció elősegítése révén.

2.2. Koordináció egyéb releváns finanszírozási kezdeményezésekkel

Általános gyakorlatként az OAS/CICTE koordinálja tevékenységeit más olyan ügynökségekkel és szervezetekkel, amelyek ugyanazon és különböző adományozó kormányoktól és nemzetközi szervektől egyaránt finanszírozásban részesülnek. Az e projekt keretében javasolt tevékenységekhez kapcsolódó munkához az Európai Uniótól támogatásban részesülő szervezetek esetében az ENSZ Leszerelési Ügyek Hivatala (UNODA), az 1540. sz. határozattal létrehozott bizottság és annak szakértői csoportja, valamint a biológiai fegyverekről szóló egyezmény végrehajtását támogató egység (BWC-ISU) közvetlenül releváns a projekt szempontjából, és érdemes megjegyezni, hogy az OAS/CICTE már jelenleg is szorosan együttműködik velük. Az ezekkel a szervekkel való koordinációt az OAS székhelyén működő irányítócsoporthoz végzi majd annak biztosítása érdekében, hogy minden erőfeszítés kiegészítse egymást, és el lehessen kerülni az átfedéseket, a projekttevékenységeket pedig össze fogják hangolni az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozat és a biológiai fegyverekről szóló egyezmény szerinti kötelezettségekkel.

E tekintetben az OAS/CICTE úgy véli, hogy a projekt egyértelműen összhangban van a biológiai fegyverekről szóló egyezmény Európai Unió kívüli végrehajtásának támogatásáról szóló 2019. évi európai tanácsi határozattal (a továbbiakban: a határozat). A javasolt projekt előmozdítaná a határozatot azáltal, hogy segítene csökkenteni a biológiai és toxinfegyverek elterjedésével kapcsolatos fenyegetést a régióban. Ennek során a projekt figyelembe venné az élettudományok gyors fejlődését annak biztosítása érdekében, hogy az ilyen fenyegetések elleni kormányzati jogi és szabályozási keretek megfeleljenek a jelenlegi nemzetközi előírásoknak. Ennek eredményeként a projekt segítene biztosítani, hogy az OAS-tagállamok megfelelően felkészültek legyenek az esetlegesen felmerülő fenyegetésekre való gyors reagálásra.

A szakpolitika-fejlesztést illetően az OAS/CICTE a rendszeres ülései és az OAS Állandó Tanácsának félgömbi biztonssággal foglalkozó bizottsága révén folytatja majd a munkát ezen a területen.

E javaslat fő célja a biológiai biztonság és a biológiai védelem javítása a kedvezményezett országokban az érintett ágazatokban tevékenykedő szereplők tudatosságának növelésével és kapacitásépítésével, az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozattal összhangban, beleértve a biológiai fegyverek és hordozóeszközök elterjedésének megakadályozását célzó hatékony nemzeti intézkedések végrehajtását is. Ezek az erőfeszítések a biológiai biztonság és a biológiai védelem területén a köz- és a magánszektorban az élettudományokkal foglalkozó szakembereket, valamint a politikai döntéshozókat és a jogalkotókat célozzák. A tevékenységek magukban foglalják a kedvezményezett országokban az élettudományokkal foglalkozó szakemberek számára szervezett képzéseket, valamint egy online képzés kidolgozását, hogy még több kedvezményezettet érjenek el a régióban. Az OAS/CICTE stratégiai partnereinkkel koordinálva végzi majd ezeket a tevékenységeket, és – a módszertanra vonatkozó részben foglaltak szerint – az OAS rövid távú támogatásra is szerződést köthet (szakértők, oktatók és kutatók megbízása tekintetében), és együtt fog működni partnereivel ezeken a területeken (ideértve a BWC-ISU-t, az UNODA-t, az OIE-t és az Európai Uniót), valamint a tudományos körökkel annak biztosítása érdekében, hogy a személyzet megfeleljen valamennyi műszaki követelménynek, beleértve – amennyiben lehetséges – az említett szervezetek által vezetett szakértői jegyzékek igénybevételét.

3. A projekt leírása

3.1. Leírás

Javaslatunk célja a biológiai biztonság és a biológiai védelem javítása a kedvezményezett országokban, összhangban az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozattal, valamint a kedvezményezett államok azon képességének további növelése, hogy hatékonyan előre jelezzék a biológiai anyagokkal kapcsolatos, akár ember által okozott, akár természetben előforduló nagyszabású eseményeket és azokra hatékonyan reagáljanak. A projekt az OAS tagállamai közötti ügynökségközi és nemzetközi együttműködés és információmegosztás javítását is szolgálná a biológiai eseményekre való felkészülés és reagálás érdekében. A projekt célja továbbá, hogy orvoslja a néhány célországban jelenleg fennálló jogalkotási hiányosságokat, és kiegészítse a biológiai fegyverekről szóló egyezmény végrehajtására irányuló erőfeszítéseket.

A projekt összefogja az OAS-tagállamok legfeljebb nyolc felelős nemzeti hatóságát, a magánszektor és a civil társadalom megfelelő képviselőit, valamint szakképzett nemzetközi szakértőket, hogy feltérképezzék, milyen lépéseket lehet tenni a biológiai biztonság és a biológiai védelem javítása érdekében ezekben az államokban, illetve tágabb értelemben az OAS régiójában. A projekt kétirányú megközelítést alkalmaz, amely nemzeti és szubregionális tevékenységeket egyaránt magában foglal. A projekt arra fog törekedni, hogy kiaknázza a titkárságnak az amerikai kontinensen e kérdésekkel kapcsolatban szerzett korábbi tapasztalatait, valamint a kapcsolatok és partnerek jól kiépített hálózatát (különösen a közszférában). A nemzeti szintű erőfeszítések középpontjában az egyes OAS-tagállamokkal való együttműködés áll majd a nemzeti kapacitások megerősítése, jogszabályok és szabályozások megszövegezése, valamint az operatív képességek megerősítését célzó országspecifikus cselekvési tervek kidolgozása érdekében.

Regionális szinten a kapacitásépítési tevékenységek az információk és a bevált gyakorlatok cseréjének előmozdítására, valamint a regionális megközelítés strukturális, lényegi és funkcionális paramétereinek meghatározására fognak összpontosítani.

A projekt célja továbbá, hogy elősegítse az elmúlt években kidolgozott „szakértői értékelési” folyamatot, amelynek keretében az államok önként vállalják, hogy együttműködnek annak érdekében, hogy felmérjék kölcsönös erősségeiket és gyengeségeiket az 1540. sz. határozat szerinti kötelezettségek végrehajtása terén, valamint hogy azonosítják a folyamatos kétoldali együttműködés hatékony gyakorlatait és területeit. A Chile és Kolumbia (2017), a Dominikai Köztársaság és Panama (2019), valamint legutóbb Paraguay és Uruguay (2019) között a közelmúltban lezajlott, az 1540. sz. határozat szerinti sikeres szakértői értékelést követően konkrét nyomunkövetési segítségnyújtási és együttműködési tevékenységeket javasolunk e három országcsoporthoz számára. Ennek keretében arra törekszünk, hogy nyomon kövessük az ezen államok között a szakértői értékelési folyamat során kialakult szoros kétoldali kapcsolatokat, és tovább erősítsük ezen országok elkötelezettségét az 1540. sz. határozat szerinti együttműködésnek a kezdeti szakértői értékelési folyamatokon túli folytatása iránt. Javasoljuk emellett további szakértői értékelési gyakorlatok előmozdítását a régióban, kiemelt figyelmet fordítva a biológiai biztonságra és a biológiai védelemre azon országok esetében, amelyek még nem végeztek ilyen gyakorlatokat, mint például Mexikó és esetlegesen más régióbeli partnerek. Végezetül arra törekszünk, hogy felülvizsgáljuk a meglévő szakértői értékelési folyamatokat az országok közötti folyamatos együttműködés előmozdítása és fokozása, a legjobb gyakorlatok előmozdítása, valamint a szakmai (az államok által benyújtott végleges jelentéseken felüli) dokumentumok közzétételével kapcsolatos gyakorlat előmozdítása érdekében, hogy figyelembe lehessen venni az e fórumokon elért eredményeket.

3.2. Módszertan

3.2.1. Szervezeti felépítés

Ezt a projektet az OAS/CICTE hajtja végre az OAS-tagállamokkal való koordinációban és az OAS-tagállamok támogatásával. Az OAS/CICTE projektirányító csoportja a személyzet három tagjából és egy az OAS Washington DC-ben lévő székhelyén dolgozó adminisztratív/pénzügyi asszisztensből fog állni, és az a végrehajtandó konkrét tevékenységektől függően külső szerződéses személyzettel koordinálva, a CICTE ügyvezető titkárnak általános felügyelete és irányítása mellett végzi majd munkáját.

A külső szerződéses személyzet tagja lesz egy jogi szakértő, aki a projekt jogalkotási segítségnyújtási részét fogja végrehajtani. A magas szinten specializált képzések és feladatok megvalósításához az OAS rövid távú támogatási szerződést is köthet (szakértők, oktatók és kutatók megbízása tekintetében) más szakmai partnerszervezetek szakértői jegyzékeinek felhasználásával, beleértve a BWC-ISU-t, az UNODA-t, az OIE-t és az Európai Uniót.

Kezdetben az OAS/CICTE programirányító csoportja közvetlenül egyeztet majd azon tagállamok nemzeti hatóságaival, amelyek korábban támogatást kértek az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozattal kapcsolatban. Az OAS számos esetben rendelkezik olyan együttműködési megállapodásokkal, amelyek az 1540. sz. határozat végrehajtási területein segítik a tagállamokat, és amelyek a technikai segítségnyújtás alapját fogják képezni.

3.2.2. Technikai megközelítés

A biológiai biztonsággal és a biológiai védelemmel kapcsolatos szabályozás megerősítésére irányuló jogalkotási és technikai segítségnyújtás iránti kérelmek esetében egy jogi szakértőnek el kell majd végeznie a meglévő jogszabályok és rendelkezések első értékelését és elemzését a projektirányítási csoporttal és a kedvezményezett országok releváns hatóságaival koordinálva, mégpedig jogalkotási és technikai segítségnyújtási missziók keretében, a konkrét hiányosságok és az országprioritások azonosítása érdekében. Ezen értékelés alapján az e projektből közvetlen támogatásban részesülő, a biológiai biztonsággal és a biológiai védelemmel kapcsolatos jogszabályok és szabályozások javítását célzó és mielőbb végrehajtandó konkrét intézkedések a következők lehetnek:

- a kedvezményezett országok meglévő jogszabályainak és szabályozásainak elemzése a konkrét hiányosságok azonosítása érdekében,

- exportellenőrzési jegyzék összeállítása és elfogadása,
- a biológiai fenyegetésekre való reagálásra vonatkozó nemzeti cselekvési terv kidolgozása és elfogadása,
- a biológiai anyagok véletlen vagy szándékos terjesztésével szembeni védelemre, azok megfelelő és biztonságos tárolására és szállítására – az intézményen belüli védelmet is beleértve – vonatkozó nemzeti iránymutatások kidolgozása.

A regionális együttműködés előmozdítását és fokozását célzó tevékenységek a következőket foglalják magukban:

- utánkövető kapacitásépítési és együttműködési tevékenységek kialakítása a régió azon országai számára, amelyek az 1540. sz. határozat végrehajtásával kapcsolatban szakértői értékeléseket végeztek,
- további szakértői értékelések, határozott hangsúlyt helyezve a biológiai biztonságra és a biológiai védelemre,
- a szakértői értékeléssel kapcsolatos tevékenységekről szóló szakmai dokumentumok összeállítása és közzététele.

A javaslatnak a biológiai biztonsággal és biológiai védelemmel kapcsolatos tájékoztatási, oktatási és képzési, a technikai és jogalkotási segítségnyújtással, valamint a regionális együttműködéssel párhuzamosan megvalósítandó eleme tekintetében minden egyes kedvezményezett országban képzést fognak szervezni. Ezeket a képzéseket az OAS/CICTE vezetősége fogja koordinálni, és nemzetközi szakértők fogják lebonyolítani. E képzések célja a kapacitásépítés és a kedvezményezett országok különböző tudományos intézményeiből érkező oktatók olyan csoportjának létrehozása, amelynek tagjai képesek lesznek terjesztetni a biológiai biztonsággal és biológiai védelemmel kapcsolatos elvekre, a legjobb laboratóriumi gyakorlatokra, valamint a laboratóriumokban és kutatóintézetekben alkalmazott biológiai kockázatkezelési technikákra és módszerekre vonatkozó ismereteket.

Az OAS/CICTE tudományos dolgozókkal és kutatókkal fog együttműködni egy olyan online tanfolyam kidolgozása érdekében, amely hozzájárul a biológiai biztonsággal, a biológiai védelemmel és a bioetikával kapcsolatos ismereteknek az élettudományok terén tevékeny tudományos dolgozók, tanárok, diákok és kutatók, valamint más érdekelt felek körében történő további terjesztéséhez és a tudatosság növeléséhez.

Ezen túlmenően a politikai döntéshozók, a parlamenti képviselők és az iparág a javaslatban szereplő technikai és jogalkotási segítségnyújtási missziók, valamint regionális és szubregionális tevékenységek során tájékoztatási és ismeretterjesztési tevékenységet fog folytatni a biológiai biztonsággal és biológiai védelemmel, az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozattal és a biológiai biztonságról szóló egyezmény végrehajtásával kapcsolatban.

3.2.3. Nemi dimenzió

Az OAS/CICTE – az 1540. sz. határozattal kapcsolatos programja révén – fontos szerepet játszik a tagállamoknak az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozat végrehajtását és a proliferáció elleni küzdelmet, valamint a nemek közötti egyenlőség előmozdítását célzó kapacitásépítésének támogatásában. Mindezen eredmények hozzájárulnak az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak eléréséhez, és kiegészítik az OAS-tagállamok arra irányuló erőfeszítéseit, hogy a globális leszerelés és a nonprolifációs rendszer hatálya alá tartozó területeken releváns eszközöket hajtsanak végre.

Az OAS/CICTE biztosítani fogja a nemek közötti egyenlőséget a munkaerő-felvételi folyamatban, hogy segítse a projekt kedvezményezett országait, és arra fogja ösztönözni a kedvezményezett országokat, hogy érdemben vonják be a nőket a projekt valamennyi szakaszába. Minden esetben különös erőfeszítést kell tenni annak érdekében, hogy a nemi dimenzió is érvényesüljön, és hogy a nőket a megvitatott témák középpontjába helyezték.

3.2.4. Külső koordináció

A régióban a nemzeti hatóságokkal folytatott koordináción és együttműködésen túl az OAS más intézményekkel és szervezetekkel is koordinálni fog, illetve együttműködést fog folytatni a projekt végrehajtása során. Az alább felsorolt szervezetek képesek lehetnek arra, hogy támogatást biztosítsanak konkrét kérdésekben, valamint hogy segítsék népszerűsíteni a kezdeményezést a régióban:

- az ENSZ Leszerelési Ügyek Hivatala (UNODA), beleértve a Biológiaifegyver-tilalmi Egyezmény végrehajtását támogató egységet,
- a Biztonsági Tanácsnak az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozat alapján létrehozott bizottsága és annak szakértői csoportja,
- az Állategészségügyi Világszervezet (OIE),
- az Egészségügyi Világszervezet (WHO), beleértve a Pánamerikai Egészségügyi Szervezetet (PAHO),

- civil társadalmi szervezetek, a tudományos élet és a magánszektor azon szervezetei, amelyek célkitűzései összhangban vannak e javaslat célkitűzéseivel, beleértve a következőket: Sandia National Laboratory; Subcomisión de Bioseguridad y Bioscustodia de la Asociación Argentina de Microbiología; James Martin Center CNS; Asociación Latinoamericana de Biocontención y Biocustodia.

3.3. A projekt célkitűzései és a kapcsolódó tevékenységek

1. célkitűzés: A biológiai biztonsági és biológiai védelmi normák megerősítése a kedvezményezett országokban.

Támogató tevékenységek

- 1.1. tevékenység: technikai segítségnyújtási misszió végrehajtása az egyes országokban a biológiai biztonsággal és biológiai védelemmel foglalkozó ügynökségekkel, a szükségletek felmérése és értékelő jelentés készítése érdekében.
- 1.2. tevékenység: képzések szervezése a következő két területen (az egyiken vagy mindkettőn) a felmerülő igények és a rendelkezésre álló források figyelembe vételével: exportellenőrzési jegyzék elfogadása vagy a biológiai fenyegetésekre való reagálásra vonatkozó nemzeti cselekvési terv elfogadása. Értékelő jelentés benyújtása.
- 1.3. tevékenység: a biológiai anyagok véletlen vagy szándékos terjesztésével szembeni védelemre, illetve az ilyen anyagok megfelelő és biztonságos tárolására és szállítására – az intézményen belüli védelmet is beleértve – vonatkozó nemzeti iránymutatások kidolgozása.

Várt eredmények

- Ajánlásokat tartalmazó értékelő jelentés kidolgozása az egyes országok és ügynökségek számára.
 - Az országok szükségleteinek megfelelően összeállított exportellenőrzési jegyzék.
 - A biológiai fenyegetésekre és véletlen eseményekre való reagálásra, valamint a biztonságos tárolásra és szállításra vonatkozó nemzeti cselekvési tervről és/vagy iránymutatásokról szóló értékelő jelentés az egyes országokra vonatkozóan.
2. célkitűzés: A biológiai biztonságra és biológiai védelemre vonatkozó jogi és szabályozási keretek megerősítése és összehangolása a meglévő nemzetközi előírásokkal.

Támogató tevékenységek

- 2.1. tevékenység: a meglévő jogszabályi és szabályozási keretek felülvizsgálata az egyes kedvezményezett országokban a hiányosságok és a kiemelt területek azonosítása érdekében.
- 2.2. tevékenység: jogalkotási támogatás nyújtása szükség szerint, beleértve az exportellenőrzési jegyzékek és/vagy nemzeti cselekvési tervek végrehajtásához szükséges jogszabályok és szabályozás kidolgozását is.
- 2.3. tevékenység: a legjobb laboratóriumi gyakorlatokra, a laboratóriumokban és kutatóintézetekben alkalmazott biológiai kockázat-kezelési technikákra és módszerekre vonatkozó iránymutatásokat tartalmazó dokumentum összeállítása és közzététele, valamint annak terjesztése az érdekelt felek körében a bevált gyakorlatok megismertetése érdekében.

Várt eredmények

- Országokként legalább egy jogalkotási segítségnyújtási misszió végrehajtása az exportellenőrzési jegyzék összeállításához és/vagy a nemzeti cselekvési terv kidolgozásához és/vagy vonatkozó jogszabály-/szabályozás-tervezetek kidolgozásához nyújtott támogatás céljából.
 - Több komponensből álló (tudományos, technikai, a különböző módszereket bemutató) legjobb laboratóriumi gyakorlatok közzététele.
3. célkitűzés: A közös munka és az együttműködés erősítése különösen az 1540. sz. határozat szerinti szakértői értékelések révén.

Támogató tevékenységek

- 3.1. tevékenység: legfeljebb három új szakértői értékelés elkészültének támogatása, melyek nagy hangsúlyt helyeznek a biológiai biztonságra és a biológiai védelemre.

- 3.2. tevékenység: három kétoldalú munkaértekezlet lebonyolítása az 1540. sz. határozat végrehajtáshoz kapcsolódóan a régióban már elvégzett szakértői értékelési gyakorlatok nyomán követése céljából.
- 3.3. tevékenység: A szakértői értékeléssel kapcsolatos tevékenységekről szóló szakmai dokumentumok összeállítása és közzététele.
- 3.4. tevékenység: A biológiai biztonságról és biológiai védelemről szóló regionális konferencia szervezése többek között a koordináció hatékonyabbá tétele és az információmegosztás előmozdítása érdekében.
- 3.5. tevékenység: Regionális konferencia szervezése az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozat végrehajtásának helyzetéről az amerikai kontinensen.

Várt eredmények

- A szakértői értékelések elkészítésének elősegítése hat kedvezményezett ország esetében.
 - A Chile/Kolumbia, a Dominikai Köztársaság/Panama és a Paraguay/Uruguay számára készített és közzétett szakértői értékelés nyomán követéséről szóló jelentés összeállítása.
 - A kedvezményezett országokban a biológiai biztonsággal és a biológiai védelemmel foglalkozó ügynökségek közötti koordináció intenzívebbé tétele.
4. célkitűzés: a biológiai biztonsággal és biológiai védelemmel kapcsolatos továbbképzés elősegítése.

Támogató tevékenységek

- 4.1. tevékenység: a biológiai biztonsággal és biológiai védelemmel foglalkozó oktatók hálózatának létrehozása minden kedvezményezett országban.
- 4.2. tevékenység: olyan, tudósoknak szóló képzési modul megtervezése és kidolgozása, amely a kutatásaik során használt anyagokkal és berendezésekkel való esetleges visszaélés kockázatának csökkentésére irányul.
- 4.3. tevékenység: Koordináció a területen tevékenykedő nemzeti képzési intézményekkel annak érdekében, hogy ösztönözzék a biológiai biztonsággal és a biológiai védelemmel kapcsolatos moduloknak és/vagy anyagoknak a felsőfokú tantervekbe való felvételét, beleértve az 1540 (2004) sz. ENSZ BT-határozat és a biológiai- és toxinfegyver-tilalmi egyezmény végrehajtását is.
- 4.4. tevékenység: Legfeljebb nyolc képzés szervezése és lebonyolítása a biológiai biztonságról és a biológiai védelemről (kedvezményezett országoként egy képzés).

Várt eredmények

- A biológiai védelemmel és biológiai biztonsággal foglalkozó oktatók és szakértők hálózatának létrehozása minden országban.
- Nyílt online tanfolyamok létrehozása és hat tanfolyam megtartása.
- A biológiai védelemmel és biológiai biztonsággal foglalkozó ügynökségek tudósainak képzése a kedvezményezett országokban.

4. Kedvezményezettek

Az 1–4. célkitűzés közvetlen kedvezményezettjei a kedvezményezett országok biológiai biztonságért és biológiai védelemért felelős nemzeti intézményei és hatóságai (a kapott forrásoktól függően legfeljebb nyolc állam: Argentína, Chile, Dominikai Köztársaság, Kolumbia, Mexikó, Panama, Paraguay és Uruguay). Az online kurzus létrehozásával és ezeknek a témáknak a felsőoktatási tantervekbe való beépítésével a kedvezményezettek még szélesebb köre érhető el.

5. Az Európai Unió láthatósága

Az OAS/CICTE biztosítani fogja, hogy minden egyes projekttevékenység során több módon is felhívják a nyilvánosság figyelmét az Unió által a projekthez biztosított pénzügyi támogatásra. Az Unió által biztosított támogatásra sajtóközleményekben, a közösségi médiában, valamint a nagy médiafigyelmet élvező rendezvények kapcsán hírügynökségeknek adott interjúkban is fel kell hívni a figyelmet. A kedvezményezett országok részére adományozott minden berendezést, nyomtatott anyagot, illetve számítógépes szoftvert olyan módon kell megjelölni, hogy abból kiderüljön: azokat az Európai Unió finanszírozta. Az Unió láthatóságát biztosítandó a projekt személyzetének szolgálati ruházatát (a sapkát, az overallt és az egyenruhát) az Unió logójával és/vagy az unió lobogó emblémájával kell ellátni. Az OAS-nek a projekthez és a támogatott programokhoz kapcsolódó weboldalain és kiadványain megfelelően és láthatóan fel kell hívni a figyelmet az Unió által biztosított támogatásra.

6. Időtartam

A projekt végrehajtásának tervezett időtartama 36 hónap.

7. Általános felépítés

A projekt technikai végrehajtását az OAS/CICTE fogja végezni az 1540. sz. határozat végrehajtásához kötődő, már működő programján keresztül.

8. Partnerek

Az OAS/CICTE a projektet a kedvezményezett országok nemzeti hatóságaival partnerségben, a stratégiai partnerekkel együttműködésben hajtja végre.

9. Jelentéstétel

Negyedévente az elért eredményekről szóló szöveges jelentés és pénzügyi beszámoló benyújtására kerül majd sor, hogy megfelelő és időben történő nyomon követést és értékelést lehessen végezni, az OAS/CICTE pedig szoros kapcsolatot tart majd fenn a donorral.
